

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, соціальної роботи та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Валерій БОРТНЯК

Валерій Бортняк 2022 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання за освітнім ступенем «Доктор філософії» на основі освітнього ступеня «Магістр» та ОКР «Спеціаліст»

освітня програма **«Психологія»**

спеціальність **053 «Психологія»**

галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

УХВАЛЕНО:

На засіданні кафедри
психології, соціальної роботи та педагогіки
Протокол №11 від «05» травня 2022 р.

Зав. кафедри *В.В.С.* Вікторія ВІНОГРАДОВА

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «Доктор філософії» на основі освітнього ступеня «Магістр» та ОКР «Спеціаліст», освітня програма «Психологія», спеціальність 053 «Психологія», галузь знань «05 Соціальні та поведінкові науки». К.: ТНУ імені В.І. Вернадського, 2022. 37 с.

Укладачі:

Вікторія ВІНОГРАДОВА - д.психол.н., доцент, зав. кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки

Розглянуто та затверджено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, протокол №15 від «06» травня 2022 (наказ 47-ОД від 06.05.2022)

ЗМІСТ

1. Передмова.....	3
2. Критерії оцінювання знань вступників.....	3
3. Зміст програми «Психологія».....	4
4. Питання до іспиту	11
5. Рекомендовані джерела.....	14

ПЕРЕДМОВА

Програма вступного іспиту зі спеціальності 053 «Психологія» адресується майбутнім здобувачам ступеня доктора філософії (кандидата наук) у відповідній галузі наук. Вона створена з урахуванням вимог та рекомендацій МОН України.

Вступний іспит зі спеціальності 053 «Психологія» приймається за програмою, що складаються з таких частин: змісту програми, системи оцінювання відповідей на іспиті, орієнтовного переліку екзаменаційних питань, списку літератури і джерел.

До складу комісії з приймання вступного іспиту зі спеціальності входить не менше трьох фахівців, два з яких мають бути докторами наук, третій – доктором або кандидатом наук з цієї спеціальності.

На вступних іспитах можуть бути присутні ректор ІПК ДСЗУ, проректор, представники МОН України.

Вступні іспити проводяться з використанням білетів. Для підготовки до відповіді використовуються спеціальні листки, що зберігаються після іспиту протягом року. Рівень знань аспіранта оцінюється за чотирибальною системою “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Відповідь, яка оцінюється в 91-100 балів, має відповідати таким вимогам:

– повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;

– повний перелік необхідних для розкриття змісту питання психологічних

категорій та законів;

– виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;

– уміння користуватися методами наукового аналізу психологічних явищ,

процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;

– демонстрація здатності висловлення та аргументування власного

ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

– знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;

– засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, яка оцінюється в 71-90 балів, має відповідати таким вимогам: згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна із цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або: в цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущені значні помилки під час: а) використання цифрового матеріалу; б) посилання на конкретні історичні періоди та дати; в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що порушує логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, яка оцінюється в 51-70 балів, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущені дві серйозні помилки, які визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними за відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь.

Відповідь оцінюється в 0-50 балів за таких обставин:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимог (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущені дві чи більше значних помилок, які визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними в разі відсутності у відповіді студента доказів і раціональних аргументів на їх користь;

– характер відповіді дає підстави стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і

тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання екзаменаційного завдання має бути виключно самостійного характеру. Загальна підсумкова оцінка за екзамен дорівнює середній кількості балів, отриманих за відповіді на три запитання. Оцінювання знань вступників, що складають іспит, здійснюється за 100-бальною шкалою. Бали переводяться в 4-бальну (національну) шкалу в такому порядку:

Оцінка за 100-бальною шкалою	91-100	71-90	51-70	0-50
Оцінка за національною шкалою	5 “відмінно”	4 “добре”	3 “задовільно”	2 “незадовільно”

ЗМІСТ ПРОГРАМИ «ПСИХОЛОГІЯ»

1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Визначення психології як науки: об'єкт та предмет вивчення. Розмежування наукової та побутової психології Історія психологічних вчень: вчення про душу вчення про свідомість, наука про поведінку, наука про закономірності розвитку психіки. Поняття про психіку, основні функції. Основні форми прояви психіки: психічні процеси, психічні стани психічні властивості та їх види.

Загальна психологія в системі наук. Структура сучасної психології. Галузі психології з критеріями конкретної діяльності, розвитку та взаємодії особистості та суспільства. Теоретичні та науково-практичні аспекти психології. Завдання сучасної психології. Розкриття принципів психології: детермінізм, єдність свідомості і діяльності, розвиток психіки і свідомості в діяльності, системно-структурний, відображення. Методи психології. Основні методи: експеримент та спостереження. Допоміжні методи: анкети, бесіда, інтерв'ю, психологічні тести діагностичні методи, вивчення продуктів діяльності.

Зв'язок психології з іншими науками. Місце психології в системі наукового знання: зв'язок з природничими, гуманітарними та технічними науками. Зв'язок психології з медичними науками: медициною, психіатрією. Зв'язок психології з технічними науками. Використання методів математичної обробки для аналізу результатів психологічного дослідження. Зв'язок психології з гуманітарними науками: мовознавство, літературознавство, суспільствознавство, історія економіка, юриспруденція тощо. Взаємозв'язок психології та педагогіки. Врахування закономірностей психічного розвитку дитини у процесі організації навчально-виховного процесу. Філософські принципи як методологічна основа психологічних досліджень.

Походження та історичний розвиток психіки тварин. Розвиток форм

відображення дійсності. Виникнення психіки як результат еволюції матерії. Особливості та види відображення неорганічної матерії. біологічні форми відображення. Подразливість та чутливість як передумови виникнення психіки. Розвиток психіки в філогенезі. Особливості відображення та форми пристосування до середовища тварин на різних стадіях розвитку психіки: сенсорній перцептивній, інтелектуальній. Спілкування і «мова» тварин: основні види та значення для пристосування до умов середовища. Залежність психіки від середовища і будови органів (ускладнення психічного відображення при ускладненні будови нервової системи).

Походження та історичний розвиток психіки людини. Психологічні теорії філогенезу психіки людини. Умови переходу до вищої форми відображення - людської свідомості: біологічні передумови виникнення людської свідомості; роль праці в виникненні людської свідомості.

Відмінності психіки людини і тварини. Основні властивості психіки людини: умови розвитку та наявність свідомості. Суттєві відмінності психіки людини і тварини: відмінності в емоційній сфері; відмінності мислення; відмінності «мови»; відмінності у виконанні елементарної трудової діяльності; відмінності умов розвитку.

Мозок і психіка. Рефлекторна природа психіки: психофізичні теорії психічного (вчення Декарта, Сеченова); вчення Павлова про рефлекторну природу психічного: умовні та безумовні 5 рефлексів; вчення про дві сигнальні системи. Закони вищої нервової діяльності: іррадіації та концентрації процесів збудження та гальмування, взаємної індукції збудження та гальмування. Закономірності формування динамічних стереотипів. Положення О.Р. Лурії про три блоки мозку і їх основні функції. Взаємодія енергетичного, аналітичного та регуляторного блоків мозку як умова адекватного психічного відображення. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку.

Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини. Психіка і свідомість. Функції свідомості як вищий рівень психічного відображення Структура свідомості. Патологічні стани свідомості: пригнічення свідомості, затьмарення свідомості, кома. Основні види затьмарення свідомості. Проблема несвідомого в психології. Класифікація несвідомих психічних явищ.

Будова та властивості нервової системи. Будова, функції та види нейронів. Аферентні і еферентні нерви. Центральна нервова система: будова та функції спинного та головного мозку. Відділи кори головного мозку та їх роль у функціонуванні психіки.

Загальна характеристика особистості. Поняття особистості у психології.

Розмежування понять «людина», «індивід», «особистість», «суб'єкт». «індивідуальність». Співвідношення біологічного і соціального у структурі особистості: структура особистості за С.Л. Рубінштейном; структура особистості за О.Г. Ковальовим; структура особистості за К.К. Платоновим; структура особистості за А.В. Петровським.

Активність і спрямованість особистості. Активність особистості і її

життєва позиція. Основні види активності особистості: адаптивна, неадаптивна, нормативна, наднормативна, над ситуативна. Спрямованість особистості як система мотивів її поведінки. Усвідомлювані мотиви особистості: інтереси, переконання, світогляд. Психологічний зміст та види. Неусвідомлювані мотиви: установки, потяги.

Самосвідомість особистості. Самосвідомість особистості: функції, структура, розвиток. Категорія «Я» в психології. Я- концепція та образ Я. Самооцінка та рівень домагань особистості. Психологічний захист особистості. Механізми психологічного захисту. Активний та пасивний психологічний захист.

Розвиток особистості. Поняття про розвиток. Рушійні сили розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Становлення особистості в процесі соціалізації. Роль активності у розвитку особистості. Культурно-історична теорія Л.С. Виготського.

Темперамент. Поняття про темперамент. Історичний зміст термінології у вченні про темперамент.

Вчення І.П. Павлова про фізіологічні основи темпераменту.

Основні психічні властивості, що характеризують темперамент. Психологічні характеристики типів темпераментів: реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія емоційна збудливість. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Характер. Поняття про характер. Структура характеру. Акцентуація рис характеру.

Природні і соціальні передумови рис характеру. Формування

характеру.

Здібності. Поняття про здібності: визначення здібностей; структура здібностей; загальні спеціальні здібності. Кількісна і якісна характеристика здібностей. Природні передумови здібностей. Здібності і спадковість. Формування здібностей. Рівні розвитку здібностей: залежність розвитку здібностей від навчання; здібності і інтереси; талант, його походження і структура; геніальність - вищий рівень розвитку здібностей. Здібності і завдання профорієнтації.

Зв'язок властивостей нервової системи та індивідуальних відмінностей. Зв'язок фізіологічного та психологічного в індивідуальних відмінностях людини. Основні властивості нервової системи: сила; врівноваженість; динамічність-рухливість, лабільність. Проблема полярності властивостей нервової системи. Зв'язок властивостей нервової системи зі здібностями.

Діяльність. Активність і діяльність: а) потреба як джерело активності; б) види потреб. Поняття про діяльність. Відмінність діяльності людини і поведінки тварини. Структура діяльності. Керування дією та контроль за нею. Інтеріоризація та екстеріоризація діяльності. Освоєння діяльності: а) виникнення навичок, їх структура; б) взаємодія навичок; в) виникнення умінь; г) формування звичок.

Спілкування. Поняття про спілкування. Комунікативна сторона спілкування: а) види комунікації; б) мовлення як процес спілкування за допомогою мови, його фізіологічні механізми; в) розвиток мовлення у дітей. Характеристика інтерактивної сторони спілкування. Перцептивна сторона

спілкування.

Психологічні механізми сприймання людини людиною. Спілкування і мовлення вчителя. Зворотній зв'язок у спілкуванні. Соціально-психологічний тренінг спілкування і психологічна служба в школі.

Міжособистісні стосунки в групах та колективах. Групи і їх класифікація. Колектив як вища форма розвитку групи. Диференціація в групах і колективах. Інтеграція в групах і колективах. Колектив і колективізм у виховному процесі. Формування колективізму в школі, сім'ї.

Основні види діяльності людини. Ігрова діяльність. Навчальна діяльність. Трудова діяльність.

Увага. Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги: а) вчення І.П. Павлова, О.О. Ухтомського; б) сучасні дослідження фізіології уваги. Види і форми уваги. Структура (властивості) уваги. Розвиток та виховання уваги.

Відчуття. Поняття про відчуття та сприймання, погляди на природу відчуттів. Рефлекторна природа відчуттів. Загальні властивості і закономірності відчуттів: а) якість, інтенсивність тривалість відчуттів; б) порогові відчуттів; в) явище адаптації; явище синестезії і сенсibiliзації; г) компенсаторні можливості відчуттів.

Сприймання. Поняття сприймання у психології. Фізіологічні основи сприймання. Характерні особливості сприймання. Сприймання як дія. Спостереження і спостережливність: а) роль моторних компонентів у сприйманні; б) спостереження і умови його ефективності.

Види відчуттів та сприймання. Основні види відчуттів: екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні відчуття. Основні види сприймання за модальністю. Сприймання простору. Сприймання руху. Сприймання часу.

Пам'ять. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Запам'ятовування і його види. Відтворення і його види. Уявлення пам'яті і їх особливості. Забування і збереження.

Мислення. Загальна характеристика мислення. Розумові дії та мислені операції. Форми мислення. Процес засвоєння понять. Процес розв'язування задач.

Уява. Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні особливості процесів уяви.

Процес створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого.

Індивідуальна особливості процесів пам'яті, мислення, уяви. Індивідуальні особливості в процесах пам'яті. Типи пам'яті. Види мислення та його індивідуальні особливості. Якості розуму. Види уяви та її індивідуальні особливості.

Емоції та почуття. Поняття про почуття та їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи почуттів. Теорії емоцій та почуттів у психології: теорія В. Вундта; теорія Джеймса-Ланге; інформаційна теорія П.В. Симонова.

Форми переживання почуттів. Основні форми переживання почуттів: емоційний фон; прості емоції; настрій; афект; стрес. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз. Теорія К. Ізарда.

Почуття та особистість. Розвиток емоційної сфери. Почуття і особистість. Вищі почуття та їх види. Розвиток емоційної сфери.

Виразження емоцій у людини та тварини. Принципи аналізу виразних рухів людини та тварини. Виникнення виразних рухів у філогенезі: рухи, що мають вроджені передумови; рухи що попередньо виконувалися довільно. Розвиток виразних рухів у немовлят. Особливості виникнення окремих виразних рухів людини у процесі історичного розвитку.

Поняття про волю. Поняття волю. Основні види дій людини: мимовільні, довільні, вольові. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт.

Вольова регуляція дій людини. Прийняття рішення. Формулювання наміру. Переборення перешкод. Вольове зусилля.

Вольові якості особистості. Поняття про вольові якості особистості. Вольові якості особистості: структура, умови прояву, класифікація. Характеристика основних вольових якостей особистості. Формування вольових якостей.

2. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Педагогічна психологія як наука.

Предмет та проблеми педагогічної психології. Основні категорії педагогічної психології. Основні історичні етапи розвитку педагогічної психології як науки. Методи педагогічної психології.

Психологія навчання. Концепція психолого-педагогічної технології сучасного уроку. Теоретичні критерії технології уроку - компетентність. Формуючі критерії - методики навчання, мотивація, індивідуальні особливості навчання. Результативні критерії - ключові компетенції. Психологічний аналіз уроку.

Психологія виховання. Проблеми, принципи, цілі виховання. Моделі, стилі виховання. Методи й ефекти виховання. Девіантна та адиктивна поведінка учнів. Особливості педагогічного спілкування.

Розвиток та саморозвиток особистості. Зрілість як критерій розвитку та саморозвитку особистості. Психологічні теорії розвитку особистості в контексті психології виховання (Е. Еріксон, К. Юнг, Д. Левінсон). Саморозвиток особистості. Критерії саморозвитку суб'єктів навчання - вчителя та учня. Методики самоорганізування (самопроектування) особистості.

Психолого-педагогічна характеристика учня/студента та навчальної групи. Психолого-педагогічна характеристика учня. Психолого-педагогічна характеристика вчителя.

3. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Психофізіологія як наука. Загальні уявлення про будову нервової системи. Предмет вивчення психофізіології. Завдання науки. Функції нервової системи, її структурні відділи. Будова нейрона. Види синапсів. Порог подразнення. Основні напрямки еволюції нервової системи.

Методи психофізіологічних досліджень. Реєстрація імпульсної активності нервових клітин. Природа мембранного потенціалу спокою. Умови виникнення потенціалу дії та його фази. Електроенцефалографія. Ритми на ЕЕГ. Магнітоенцефалографія. Позитронно-емісійна томографія мозку. Ядерна магнітна резонансна інтроскопія (ЯМРІ). Окулографія. Електроміографія. Електрична активність шкіри.

Фізіологія сенсорних систем. Поняття «аналізатор», або «сенсорна система». Відділи аналізатора (по Павлову). Загальна схема будови аналізатора. Класифікація рецепторів. Основні функції аналізаторів. Властивості аналізаторів. Зоровий аналізатор. Зоровий шлях в мозку людини. Приклади роботи сенсорних систем.

Психофізіологія пам'яті. Біологічна пам'ять. Філогенетичні рівні організації пам'яті. Теорія часової організації пам'яті Д.Хебба. Енграма. Теорія активної пам'яті Греченко. Процедурна та декларативна пам'ять. Нейронні коди пам'яті. Константа Ліванова. Молекулярні механізми пам'яті. Голографічний принцип роботи мозку.

Психофізіологія емоцій. Емоції - особливий вид психічних процесів. Класифікація емоцій. Функції емоцій та структури мозку, що їх забезпечують. Умови виникнення емоцій у філогенезі. Активність півкуль та знак емоцій. Лицева експресія емоцій у людини. Мозкові механізми емоцій.

Психофізіологія уваги. Роль уваги в навчанні. Теорії фільтра. Характеристики уваги. Види уваги та приклади їх прояву. Увага, що спрямована в минуле та майбутнє. Ехоїчна пам'ять та антиципуюча увага. Автоматичні процеси обробки інформації в ЦНС. Орієнтовний рефлекс. Модель Каменана для довільної уваги.

Психофізіологія свідомості та несвідомого. Різні поняття свідомості. Теорія «світлої плями» та «прожектора». Мозкова основа відчуття. Фокуси взаємодії, їх будова та місця локалізації. Свідомість спілкування та мова. Внутрішня мова. Види несвідомих психічних процесів та їх характеристика. Сон. Повільна та швидка фази сну. «Мова» сновидінь та їх основна функція.

Системна психофізіологія. Системна психофізіологія. Теорія функціональних систем П.К. Анохіна. Фізіологія гомеостазу. Загальна характеристика функціональної системи та її складові ТФС та поведінка. Системне рішення психофізіологічної проблеми. Завдання системної психофізіології та її роль для психології. Органогенез та системогенез. Системна структура поведінки.

Психофізіологія професійної діяльності. Психофізіологія професійного відбору та профпридатності. Психологічні та психофізіологічні вимоги до професій. Класифікація професій за об'єктом праці. Професограма. Психофізіологічні компоненти працездатності. Крива працездатності та її стадії. Психофізіологічні функціональні стани. Методи оцінювання різних функціональних станів людини.

Будова нервової системи. Нейрон. Функції нервової системи. Види нейронів. Роль нейроглії.

Методи оцінювання фізіологічних станів людини. Основні методи психофізіологічних досліджень. Тестування. Передача та переробка сенсорних сигналів. Аналізатор. Функції аналізаторів. Лабораторна робота «Визначення просторового порогу тактильної чутливості».

Приклади роботи аналізаторних систем. Зоровий аналізатор, його будова. Зоровий шлях в мозку людини. Кольоровий зір.

Психофізіологія пам'яті. Види пам'яті. Теорії організації пам'яті. Лабораторна робота «Визначення об'єму пам'яті при змістовному та випадковому запам'ятовуванні».

Мозкова основа емоцій та уваги. Класифікація емоцій, їх функції. Мозкові структури, що реалізують емоції. Увага, як психофізіологічний механізм. Лабораторна робота «Дослідження уваги за допомогою таблиць Анфімова та кілець Ландольта».

Роль свідомості та несвідомого у поведінці людини. Теорії виникнення свідомості. Індикатори несвідомого сприйняття.

Функціональна асиметрія мозку та несвідоме. Сон та сновидіння.

Теорія функціональних систем. Приклади роботи різних функціональних систем. ТФС та поведінка людини. Завдання системної психофізіології. Тестування.

4. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Визначення соціальної психології як науки, її місце серед інших наук. Проблема предмету наукового пізнання як ключова для соціальної психології. Зв'язок соціальної психології з циклом психологічних та соціальних наук. Завдання соціальної психології.

Становлення соціальної психології як самостійної науки. Розробка соціально-психологічної проблематики у межах філософії. «Психологія народів», «психологія мас». Роль психоаналітичної теорії у становленні соціальної психології». Теорія інстинктів соціальної поведінки». Експериментально-прикладний етап у розвитку соціальної психології: класична теорія організації та управління; неокласична теорія організації та управління. Експериментальний етап у розвитку соціально- психологічної науки: дослідження соціальної фасилітації та соціальної взаємодії; роль «групової динаміки» К. Левіна у побудові емпіричної методичної бази соціальної психології. Розвиток вітчизняної соціальної психології: розвиток соціальної психології у Радянському Союзі; внесок українських вчених у становлення соціальної психології.

Сучасна соціальна психологія в контексті реальних потреб суспільства (методологічні проблеми та методи соціальної психології). Методологічні та методичні основи вітчизняної соціальної психології: три рівні наукового пізнання; розробка програми соціально-психологічного дослідження; вимоги до отримуваної в ході дослідження інформації. Методичне забезпечення соціально-психологічних досліджень: методи вивчення соціально- психологічної реальності; методи активного соціально-психологічного навчання - дискусійні, ігрові методи та тренінг сенситивності. Основні напрямки та теорії зарубіжної соціальної психології. Сучасна соціальна

психологія в контексті реальних потреб суспільства: загальна характеристика прикладної соціальної психології та основні напрямки застосування прикладної соціальної психології.

Соціальна психологія у системі зарубіжного наукового знання. Біхевіористичний напрям: класичні та неокласичні. Когнітивний напрям в соціальній психології. Психоаналітичний напрям: соціально-психологічні теорії. Гуманістичний напрям: соціально-психологічні ідеї. Школа групової динаміки. Соціометричний напрям. Транзакційний напрям.

Проблема спілкування у соціальній психології. Місце спілкування у системі суспільних та міжособистісних стосунків. Поняття спілкування у соціальній психології. Види спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі. Стадії розвитку потреби у спілкуванні. Спілкування як форма вияву активності особистості. Єдність спілкування та діяльності.

Спілкування як обмін інформацією. Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування.

Спілкування як обмін інформацією: структура спілкування, поняття про комунікацію та її різновиди. Вербальні засоби комунікації, мова та мовлення; функції мови. Невербальні засоби комунікації: оптико-кінетична, паралінгвістична, екстралінгвістичні системи; простір і час бар'єри спілкування: причини їх появи та засоби подолання. Інтерактивна сторона спілкування: поняття інтеракції, типи взаємодії в процесі спілкування. Поняття соціальної перцепції: специфіка дослідження соціальної перцепції, механізми міжособистісного сприймання, явище каузальної атрибуції, зміст та ефекти міжособистісного сприймання.

Психологічний вплив на особистість та групу у процесі спілкування. Поняття психологічного впливу на особистість і групу у соціальній психології. Міжособистісний вплив та способи протистояння йому: психологічна конструктивність- неконструктивність впливу; види психологічного впливу та протистояння йому. Види масового психологічного впливу: зараження як спосіб психологічного впливу, умови появи паніки, навіювання і наслідування як способи психологічного впливу, соціально- психологічні особливості моди і чуток як способів психологічного впливу.

Соціально-психологічні особливості спілкування у класному колективі. Особливості спілкування у шкільному класі. Інтимно-особистісне спілкування як провідна діяльність у підлітковому віці. Специфіка спілкування підлітка з дорослими.

Соціально-психологічні особливості спілкування у конфліктних ситуаціях. Конфлікт як ситуація зіткнення інтересів у спілкуванні. Конфлікти у міжособистісних відносинах, їх види та підходи до їх вивчення. Конкуренція, співробітництво, переговори, посередництво, арбітраж у взаєминах. Конфлікти та шляхи їх долання.

Феномен групи з погляду соціальної психології. Проблема групи в соціальній психології: поняття соціальної групи, її соціально-психологічні характеристики; класифікація груп. Загальна характеристика великих соціальних груп: основні характеристики великих соціальних груп;

психологічні особливості етнічних груп. Соціально-психологічні особливості великих груп: характеристика організованих великих груп; особливості стихійних великих груп.

Мала група в контексті соціально-психологічного пізнання. Динамічні характеристики малої соціальної групи.

Поняття малої групи, її соціально-психологічні характеристики: основні підходи до дослідження малої групи у сучасній соціальній психології; класифікація малих груп; концепції і моделі розвитку малої групи. Динамічні процеси в малій групі: механізми розвитку (ідеосинкразійний кредит лідера; нормативний вплив меншості; внутрігруповий конфлікт; ефекти поляризації і зсуву до ризику); механізми стабілізації (конформність; сумісність і спрацьованість; згуртованість). Нормативний вплив у групі: вплив норм групової 12 більшості; вплив норм меншості. Керівництво і лідерство у малих групах: особливості керівництва і лідерства у групі; теорії походження лідерства; стилі і типологія лідерства. Прийняття групового рішення: прийняття рішення як теоретична проблема; прийняття рішення як практична проблема.

Проблема прийняття групового рішення. Індивідуальні та групові рішення. Аналіз якості групових рішень. Групові деформації. Етапи прийняття рішення.

Проблема соціалізації особистості у соціальній психології. Категорія особистості у соціальній психології: розмежування понять «індивід», «суб'єкт», «індивідуальність» та «особистість» у соціальній психології; соціально-психологічна структура особистості; соціально-психологічні теорії особистості. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості: поняття «соціалізації особистості» у соціальній психології, його загальна характеристика; основні інститути та етапи соціалізації сучасної особистості; механізми процесу соціалізації особистості. Особистість у системі групових відносин: специфіка входження особистості в групу; роль як реалізація статусу і позиції особистості.

Основні напрямки практичної соціальної психології у сфері взаємодії «вчитель-учень». Конфліктність особистості та конфліктна особистість»: порівняти поняття.

Особливості спілкування в системі вчитель-учень. Комунікативні бар'єри у спілкуванні.

Особливості соціального розвитку сучасної особистості. Механізми соціального розвитку особистості: єдність процесів наслідування, імітації та ідентифікації; статоворольова типізація; соціальна оцінка бажаної моделі поведінки; конформність; негативізм. Стереотипи розуміння соціального розвитку людини: стереотип обмеженості віку соціального розвитку людини; стереотип абсолютизації дитинства; психологічний фаталізм; стереотип абсолютизації задатків та здібностей людини; стереотип необмежених можливостей соціального розвитку людини. Моделі соціального розвитку особистості: еволюційна модель; кризова (стрибокподібна) модель; модель трьох фаз; модель гетерохронного розвитку.

5. КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Клінічна психологія як наука. Розвиток клінічної психології з часів античності до 19 століття. Становлення клінічної психології як самостійної науки. Розвиток клінічної психології в Росії та в Україні. Предмет клінічної психології. Зв'язок клінічної психології з іншими науками. Завдання та принципи психологічного дослідження у клініці. Методи клінічної психології

2. Поняття здоров'я та хвороби. Поняття здоров'я. Критерії здоров'я. Поняття хвороби та її ознаки.

Клінічна бесіда як метод дослідження. Особливості проведення першої бесіди. Вимоги до проведення клінічної бесіди. Дослідження психічних станів у ході клінічної бесіди. Оформлення результатів клінічної бесіди.

Класифікація та етимологія патопсихологічних розладів. Патопсихологія як розділ клінічної психології. Розлади сенсорно-перцептивної сфери. Розлади пам'яті. Порушення мислення та інтелекту. Порушення уваги. Емоційні розлади.

Психологія лікувального процесу. Основні фази діагностичного процесу. Психологія терапевтичного процесу: переживання хвороби у часі; внутрішня (аутопластична) картина хвороби; поведінкові реакції на хворобу. Основні моделі побудови взаємостосунків «лікар-хворий» (керівництво, партнерство, контрактна модель). Психологічні вимоги до особистості лікаря.

Професійні засади діяльності клінічного психолога. Загальні принципи організації медико-психологічної допомоги. Робота клінічного психолога у закладах, що надають психіатричну допомогу. Робота клінічного психолога у

закладах, що надають психотерапевтичну допомогу.

Взаємодія клінічного психолога і лікаря-психотерапевта при проведенні психотерапії.

Особливості організації роботи клінічного психолога у медичних закладах іншого профілю. Роль клінічного психолога у загальній системі надання медичної допомоги.

Психологія медичного працівника. Комунікативна компетентність лікаря. Проекція та контр проекція у стосунках «лікар-хворий». Психологічні вимоги до особистості лікаря.

Хворий та ліки. Психологічні особливості вживання лікарських препаратів. Формування залежності від фармакологічних препаратів. Ефект плацебо.

Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями. Клінічна психологія у клініці внутрішніх захворювань. Клінічна психологія у хірургії. Психологічні особливості інфекційних хворих. Медико-психологічні аспекти в акушерстві, педіатрії та гінекології. Психологія хворих з дефектами органів чуття та аномаліями розвитку. Клінічна психологія у клініці психічних захворювань.

Психологічні особливості соматичних хворих. Особливості психіки хворих соматичними захворюваннями. Особливості реагування на

захворювання хворих з різною соматичною патологією.

Основи психосоматики. Розвиток психосоматичної медицини за кордоном: психоаналітичний напрямок; антропологічний напрямок; концепція профілю особистості; концепція алекситимії; психіатрія консультування-взаємодії. Проблема психосоматичних відношень у вітчизняній медицині.

7. ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Диференційно-психологічна парадигма вивчення людини. Предмет та завдання диференціальної психології. Дослідження індивідуальних відмінностей в ранніх психологічних теоріях. Передумови виникнення диференціальної психології: експериментальна психологія і біологія. Основні диференціально-психологічні конструкти. Диференційно-психологічна 3 парадигма у вивченні людини. Організм - тілесний фактор індивідуальності. Індивід - передумова особистості. Особистість - психологічний носій соціальних властивостей. Індивідуальність - інтегральна біопсихосоціальна характеристика людини. Людина як суб'єкт взаємодії зі світом.

Загальні принципи диференційно-психологічного аналізу. Принципи формального підходу до індивідуальності: принцип ієрархічності; принцип інваріантності; принцип координації; принцип індивідуальної єдності. Компоненти структури індивідуальності. Елементи індивідуальності та їх інтеграція в цілісну структуру. Ендофактори та екзофактори у детермінації міжіндивідуальної варіативності. Класифікація методів диференційної психології. Загальнонаукові методи. Психогенетичні методи. Методи аналізу документів. Власне психологічні методи. Нормативний напрямок. Поняття про нормальний розподіл даних. Кореляційно-факторний напрямок. Розподіл індивідуальних відмінностей. Особливості нормального розподілу. Відхилення від нормального розподілу. Умови, які впливають на розподіл: вибірка; засоби вимірювання; спеціальні фактори. Проблеми вимірювання ступеня змінюваності.

Взаємодія факторів спадковості і середовища як основна передумова індивідуальних відмінностей. Фактор спадковості як обмежуюча умова розвитку організму. Поняття оточуючого середовища: пренатальне середовище; соціальне середовище. Взаємовплив спадковості і середовища. Найбільш поширені помилкові стереотипи щодо впливу спадковості і середовища: спадковість супроти вродженого; схожість з батьками; успадкування набутих ознак; спадковість, середовище і змінюваність. Поведінка, що не є результатом навчання (тропізми, рефлексії, інстинкти). Тілобудова і поведінка. Селективне виведення. Дослідження нормативів поведінки.

Дослідження структурних факторів у розвитку поведінки. Дослідження впливу на поведінку минулого досвіду. Статистичний аналіз родових відмінностей і схожості. Біологічні аспекти статевої диференціації.

Диференційно-психологічні аспекти темпераменту. Історико-

психологічний аналіз поняття темперамент. Типологія темпераменту. Властивості нервової системи як передумова темпераменту. Розвиток темпераменту в контексті психогенетичних і лонгітюдних досліджень. Конституціональні теорії темпераменту. Типологія Е. Кречмера. Типологія У. Шелдона. Вчення І. П. Павлова про чотири типи темпераменту. Психологічні теорії темпераменту. Типологія К. Г. Юнга. Уявлення про темперамент Г. Айзенка. Акцентуації темпераменту за К. Леонгардом. Властивості нервової системи як альтернативу типу ВНД у теорії Теплова-Небиліцина. Структура темпераменту в теорії В. М. Русалова. Сила нервової системи: як реактивність; як витривалість. Рухливість - інертність і лабільність нервових процесів. Баланс нервових процесів. Статеві-вікові особливості прояву властивостей нервової системи: зміна сили нервової системи; зміна рухливості нервової системи; зміна балансу нервової системи. «Довільні» і «мимовільні» методики вивчення властивостей нервової системи. Спостереження й опитування при дослідженні властивостей нервової системи. Шляхи підвищення надійності діагностики типологічних особливостей проявів властивостей нервової системи.

Здібності та інтелект у структурі індивідуальності. Проблема задатків, здібностей та інтелекту у диференційній психології. Загальні інтелектуальні здібності. Характеристика текстологічних підходів до інтелекту. Стійкість інтелектуальних вимірювань. Інтелект у структурі індивідуальних властивостей. Спадковість і середовище у в детермінації інтелектуальних відмінностей. Критерії та ступені важкості розумової відсталості. Поняття обдарованості таланту і геніальності. Схильність до певного виду діяльності. Співвіднесення схильностей зі здібностями і обдарованістю. Загальні і спеціальні здібності. Зв'язок здібностей і обдарованості зі схильністю до певного виду діяльності. Компенсація здібностей. Діяльність як умова вимірювання здібностей та обдарованості. Методи вивчення феномену геніальності: біографічний аналіз; вивчення випадків; статистичне дослідження; історіометрія; аналіз висновків тесту на визначення розумового коефіцієнту; лонгітюдне дослідження.

Особливості статевих і вікових відмінностей. Статеві відмінності у прояві властивостей нервової системи і темпераменту. Статеві відмінності в емоційній сфері. Відмінності у здібностях чоловіків і жінок. Особистісні відмінності чоловіків і жінок. Гендерні особливості поведінки.

Групові психологічні відмінності. Групові відмінності: методологія і методи дослідження.

Статеві відмінності: біологічна еволюція і соціальні традиції. Гендерні стереотипи. Критерії відмінностей між соціальними групами. Етнічна самосвідомість й етнічні переваги.

Національний характер. Диференційно-психологічні аспекти характеру. Місце характеру у структурі індивідуальності. Характер та інші властивості індивідуальності. Структура характеру. Зв'язок характеру і темпераменту. Поняття про Я- концепцію. Поняття про самооцінку. Основні структурні компоненти характеру. Типологічна модель О. Ф. Лазурського. Типологічна модель Е. Фромма. Типологічна модель Е. Шострома. Типологічна модель К. Леонгарда.

Типологічна модель О. Є. Лічко. Типологічна модель П. Б. Ганнушкіна.

Психологічні типологічні моделі.

Особистісні фактори поведінкових відмінностей. Особистість: диференційно-психологічний аспект. Концепція особистісних рис. Теорії особистісних факторів. Ієрархічна організація особистості. Формально динамічна модель особистості. Функціональна особистість. Концепція особистісних рис (Г. Олпорт, Г. Айзенк). Теорії особистісних факторів (Р. Кеттелл, Модель Великої П'ятірки). Формально-динамічна модель особистості. Ітра- та інтеріндивідуальний статус особистості. Проблема слабкості індивідуальних відмінностей.

Диференційно-психологічні аспекти навчальної діяльності. Типологічні особливості і успішність виконання різних розумових дій. Типологічні особливості і навчальна діяльність. Індивідуальні детермінанти процесу навчання і шкільна успішність. Пізнавальні стилі в учбовій діяльності. Індивідуальні детермінанти процесу навчання і шкільної успішності. Основні навчальні стратегії. Диференційна психологія навчання. Стилi педагогічної діяльності: емоційно-імпровізаційний;

емоційно-методичний; розмірковуюче-імпровізаційний; розмірковуюче-методичний. Стилi спілкування і керівництва вчителями учнів: авторитарний; демократичний; ліберальний. Психолого-педагогічні особливості опитування учнів вчителями з різними стилями керівництва. Адекватність оцінювання вчителями учнів.

Диференційно-психологічні аспекти професійної діяльності. Диференційно-психофізіологічні аспекти становлення професіонала. Монотонна діяльність і типологічні особливості. Діяльність в екстремальних умовах. Стилi професійної діяльності. Інтелектуальна компетентність в процесі здобуття вищої освіти. Вибір професії і тип особистості. Суб'єктивні установки, продуктивність праці й задоволеність працею. Статеві особливості професійної діяльності. Статеві особливості професійної кар'єри.

Диференційно-психологічні аспекти педагогічної діяльності. Статеві відмінності у навчально-виховній діяльності. Стилi діяльності, що характеризують підготовку вчителя до уроку. Стилi спонукання учнів до навчання. Стилi подачі навчального матеріалу.

8. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Методологічні й теоретичні основи психології праці. Предмет й основні завдання психології праці. Основна проблематика психології праці. Методологічні й теоретичні аспекти психології праці. Зв'язок психології праці з іншими науками. Місце психології праці в системі психологічних наук. Методологічні принципи психології праці. Принцип детермінізму. Принцип єдності свідомості і діяльності. Принцип розвитку психіки в діяльності. Принцип системності. Принцип антропоцентризму.

Методи психології праці. Неекспериментальні методи. Спостереження: безпосереднє та самоспостереження. Опитувальні методи: бесіда, анкетування, метод експертних оцінок, метод узагальнення незалежних

характеристик, метод полярних балів, метод критичних інцидентів, метод 9 анамнезу. Експериментальні методи. Природний експеримент. Тестовий метод. Емпірично-пізнавальні методи: біографічний метод; експеримент; спостереження; самоспостереження; метод опитування; бесіда та інтерв'ю; аналіз документів.

Методи професійної діагностики: об'єктивний підхід; суб'єктивний підхід; проєктивний підхід; тести особистості; тести інтелекту.

Психологічні проблеми праці в сучасних умовах. Основні проблеми праці у сучасних умовах: «вузька спеціалізація»; «відчуження капіталу від праці»; безглузда праця; залежність працівника від своєї групи;

«технократичне мислення»; монотонність та рутинність праці; співвідношення професійної та позапрофесійної праці; співвідношення особистої та колективної відповідальності за результати праці; співвідношення особистісного та професійного у праці; престиж праці та її корисність; неоднозначна суспільна корисність праці.

Проблема «кращих» і «гірших» людей. Елітарні орієнтації як психологічна реальність особистості яка самовизначається. Успіхи у праці як основа почуття власної гідності.

Ціннісно-сміслові основи трудової діяльності. Проблеми гуманітаризації праці у сучасних умовах. Проблеми пошуку ідеалу у професійному та особистісному самовизначенні. Елітарні орієнтації у професійному самовизначенні, праці і творчості. Особистісний компроміс як варіант побудови «успішної» кар'єри. Прогнозування і планування трудової кар'єри.

Психологічна структура професійної діяльності. Взаємодія ієрархій підструктур особистості та їх властивостей.

Взаємодія структур особистості і діяльності. Поняття професійної діяльності. Предмет праці, засоби праці, умови праці. Структура професійної діяльності. Основні компоненти діяльності. Основні типи і види діяльності.

Психологічна структура сумісної діяльності. Соціально-психологічні феномени у групі. Психологія ділового спілкування.

Структура ділової бесіди. Методи забезпечення результативного спілкування: встановлення контакту; поглиблення контакту; завершення контакту.

Психологічні механізми формування діяльності. Діяльність як система дій. Формування професійних вмінь і навичок. Психологічні проблеми виробничого навчання. Класифікація виробничих умінь та навичок. Проблема оволодіння швидкісними навиками. Вправи для розвитку і вдосконалення професійно важливих якостей.

Психологія професій. Попереднє ознайомлення з професією. План психологічного вивчення професій. Методи вивчення професій. Психологічна характеристика і психограма професій. Психологічна систематика професій. Класифікація професій. Професіографія, її цілі. Принципи і методи професіографії. Особистісні методи професіографії. Використання професіограм у професійній діяльності. Методи і схеми професіографування. Загальна схема профвідбору. Рівні аналізу трудової діяльності. «Формула

професії».

Психологія професійної придатності. Поняття професійної придатності. Індивідуально-психологічні фактори придатності до професії. Методи визначення професійної придатності. Динаміка професійної придатності.

9.

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Предмет, об'єкт та задачі. Розгляд основних напрямків, за якими відбувається психологічне забезпечення юридичних процесів аналіз психологічних особливостей юридичних ідеалів, політичної культури, політичної еліти та феномену опозиційності вивчення психологічних особливостей політичного лідерства та масової поведінки розгляд проявів, радикалізму, екстремізму та конфліктної взаємодії у політичному процесі аналіз психологічних особливостей політичної влади механізми формування політичного іміджу та аналіз основних психотехнологій, які сприяють підвищенню його ефективності юридична психологія як наука: об'єкт, предмет, система, методи та методологія, історичний розвиток основних напрямків у вітчизняній та зарубіжній науці правова психологія: основні проблеми, соціалізація особистості, правосвідомість, правова орієнтація людини на сучасному етапі розвитку суспільства кримінальна психологія: психологічні особливості особистості злочинця, особливості мотивації злочинної поведінки, ціннісно-смилова сфера правопорушника, типологія злочинців, психологія злочинної групи психологія слідчої та судової діяльності: психологічні особливості слідчої діяльності, психологічні особливості судової діяльності, психологія прокурорської діяльності, психологія діяльності адвоката, психологічні аспекти оцінки злочинної поведінки та призначення кримінально-правового покарання судово- психологічна експертиза: предмет, компетенція, методи та організація її проведення, питання з розслідування окремих видів злочинів; психологічні засади ресоціалізації засуджених: предмет та завдання виправної (пенітенціарної) психології, психологічне вивчення особистості засудженого, соціально-психологічна ресоціалізація засудженого до позбавлення волі та його реадaptaція після звільнення з місць позбавлення волі.

10.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Становлення психодіагностики як науки. Передісторія психодіагностики. Формування психодіагностики як науки. Психологічне тестування. Дослідження з психофізики. Роботи Ф. Гальтона по вимірюванню

індивідуальних відмінностей. Розумові тести Дж. Кеттела. Дослідження інтелекту А. Біне. Розвиток психодіагностики у ХХ столітті. Розвиток психодіагностики з початку ХХ ст. до 1920-х рр. Криза у розвитку психодіагностики. Розвиток психодіагностики у 30-40 рр. Розвиток психодіагностики у 50-60 рр. Розвиток психодіагностики у 70-80 рр. Розвиток психодіагностики у 90-і рр. Розвиток психодіагностики у дореволюційній Росії. Розвиток психодіагностики у СРСР та в Україні.

Психодіагностичний процес: теорія і практика. Поняття психодіагностики. Предмет психодіагностики. Структура психодіагностики. Клінічна, професійна та освітня психодіагностика. Психодіагностичне обстеження. Види психодіагностичних ситуацій. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Психодіагностичний метод. Об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний діагностичні підходи. Тест як основний інструмент психодіагностики. Класифікація тестів.

Адаптація зарубіжних тестів. Норми тестові. Область застосування тесту. Психологічний діагноз. Діагностика рис особистості та «вимірювана індивідуальність». Основні етапи психодіагностичного процесу. Етап збору даних. Етап переробки та інтерпретації даних. Етап прийняття рішення. Етичні аспекти психодіагностичного дослідження.

Психометричні засоби контролю психодіагностичних методик. Основні етапи конструювання тесту. Специфікація тесту. Розробка завдань та оформлення тесту. Проведення пілотажного дослідження. Індекс складності та індекс ефективності завдань. Надійність психодіагностичних методик. Коефіцієнт надійності. Методи визначення надійності. Надійність ретестова. Надійність паралельних форм. Надійність частин тесту. Валідність методики. Валідність очевидна. Валідність емпірична. Валідність змістовна. Валідність критеріальна. Критерії валідизації. Валідність поточна та прогностична. Валідність конструктивна. Валідність диференційна. Валідність інкрементна. Валідність конкурентна. Стандартизація тестів. Процедури нормування та центрування. Оцінки первинні. Оцінки шкальні.

Загальна характеристика тестів інтелекту. Інтелект. Основні підходи до визначення інтелекту. Структура інтелекту. Монофакторні та мультифакторні теорії інтелекту. Загальна характеристика тестів інтелекту. Історія розвитку тестів інтелекту. Тести Ф. Гальтона та Дж. Кеттела. Шкали інтелекту Біне-Сімона та Станфорд-Біне. Культурно-вільні тести інтелекту. Коефіцієнти інтелекту g -показник відносний та s -показник стандартний.

Конструювання тестів інтелекту. Розробка інструкції для тестів інтелекту. Аналогії. Послідовності. Виключення зайвого. Завдання з кількома варіантами відповіді. Альтернативні завдання. Завдання на встановлення відповідності. Завдання з обмеженням на відповіді та завдання з вільними відповідями. Впорядкування завдань тесту інтелекту.

Тести інтелекту Д. Векслера. Шкали інтелекту Д. Векслера. Шкала інтелекту для дорослих. Шкала інтелекту для дітей. Характеристика субтестів шкали інтелекту для дітей. Вербальний інтелектуальний показник, невербальний інтелектуальний показник, загальний інтелектуальний

показник.

Особистісні опитувальники як метод дослідження. Загальна характеристика особистісних опитувальників. Історія розвитку особистісних опитувальників. Класифікація особистісних опитувальників. Проблеми конструювання та використання особистісних опитувальників. Типи завдань особистісних опитувальників. Особистісні опитувальники рис. Особистісні опитувальники Р.Б. Кеттелла. Типологічні особистісні опитувальники. Особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка. Опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуації характеру та темпераменту.

Загальна характеристика проєктивних методик. Історія проєктивного підходу. Тест вільних асоціацій К.Г. Юнга. Тест чорних плям Г. Роршаха. Обґрунтування проєктивного підходу у роботах Л. Френка. Загальна характеристика проєктивних методик. Класифікація проєктивних методик. Переваги та проблеми використання проєктивних методик. Проекція як психологічний феномен. Види проєкції. Класифікація видів проєкції Д. Холмса. Теоретичне обґрунтування проєктивного підходу у зарубіжній та вітчизняній психології.

Тематичний аперцептивний тест. Дитячий аперцептивний тест. Тематичний аперцептивний тест. Характеристика стимульного матеріалу. Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Показники аналізу результатів дослідження. Теоретичне підґрунтя тематичного аперцептивного тесту. Дитячий аперцептивний тест. Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Показники аналізу та інтерпретації результатів.

Метод «Малюнок сім'ї». Метод «Незакінчені речення». Історія розвитку методу «Малюнок сім'ї». Діагностичне призначення. Процедура проведення дослідження. Інтерпретація результатів дослідження за Г.Т. Хоментаском. Модифікація Л. Кормана. «Кінетичний малюнок сім'ї» Р. Бернса. Методика закінчення речень. Процедура проведення дослідження та аналізу результатів. Модифікація методики для підлітків та старших школярів.

11.

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Загальні засади психології управління. становлення психології управління як галузі психологічного знання. Поняття психології управління. Зв'язок психології управління з іншими науками. Предмет, об'єкт та основні завдання психології управління. Структура, функції та основні категорії психології управління. Методологічні засади психології управління. Методи психології управління. Розвиток психології управління як самостійної науки. Основні школи наукового управління.

Особистість як предмет наукового пізнання психології управління. психологія особистості керівника. Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці. Індивідуально- психологічні, психофізіологічні властивості особистості та їх урахування в системі управління.

Історичний розвиток феномену керівника. Керівник як об'єкт психологічного дослідження.

Управлінські ролі керівника. Психологічні особливості стилів керівництва. Психологічні типи керівників.

Психологія групи в системі управління. психологія управління персоналом . Група як соціально-психологічний феномен. Соціально- психологічна організація групи. Стадії розвитку групи та управління груповою динамікою. Група та соціально-психологічні ролі її членів.

Психологічна структура управлінської діяльності. психологічний зміст функцій управління.

Психологічна структура управлінської діяльності. Психологія професіоналізму управлінської діяльності. Класифікація функцій управління. Психологічний зміст функцій управління. Психологічні особливості планування та прийняття управлінських рішень.

Особистість як предмет наукового пізнання психології управління. психологія особистості керівника. Особливості поведінки особистості у групі. Активність особистості як форма вияву її індивідуальності. Психологічні особливості стилів керівництва. Психологічні типи керівників.

Якості та риси керівника.

Психологія групи в системі управління. психологія управління персоналом. Соціально-психологічна характеристика організації. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації. Співвідношення індивідуального та групового в управлінні організаціями.

Психологічні особливості спільної діяльності в організації. Психологія впливу керівника на підлеглих.

Психологічна структура управлінської діяльності. психологічний зміст функцій управління. Психологічна структура управлінської діяльності. Морально-психологічні засади управлінської діяльності. Соціокультурний та етнопсихологічний контексти управлінської діяльності.

Психологія конфліктів в управлінні та шляхи їх розв'язання. Сутність та види конфліктів в організації. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні. Поведінка людини у конфліктній ситуації. Принципи та методи подолання конфліктів в управлінні.

12. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Психологічне консультування та немедична психотерапія як форми психологічної допомоги. Відмінності між психологічним консультуванням, немедичною та медичною терапією. Цілі та методи психологічного консультування. Принципи організації консультативної взаємодії. Моделі консультативної допомоги. Етапи консультативної взаємодії та їх завдання. Техніки консультування. Характеристика найбільш типових консультативних звернень.

Психофізіологічні основи профорієнтації та профвідбору. Психологічні поняття та критерії професійної діяльності.

Загальна схема профвідбору. Рівні аналізу трудової діяльності. «Формула професії». Прогнозування успішності діяльності працівника. Диференційно- психофізіологічні аспекти становлення професіонала. Інформаційно- довідкові та просвітницькі методи. Методи професійної психодіагностики. Методи морально-емоційної підтримки. Методи надання допомоги у конкретному виборі та прийнятті рішення. Програма професійного відбору за характером взаємодії ієрархій підструктур особистості та їх властивостей. Підготовка проекту. Методи вивчення особистості професіонала: тестовий підхід, метод узагальнення незалежних характеристик, метод полярних балів. Аналіз діяльності і формування критеріїв оцінки. Конструювання процедур оцінки. Навчання експертів організації. Реалізація програми центру оцінки. Аналіз результатів.

Психологічні питання безпеки праці. Фактори безпеки праці та їхній взаємозв'язок. Методи вивчення й аналіз причин нещасних випадків. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.

Центральна нервова регуляція трудової діяльності. Вчення про вищу нервову діяльність як природно-наукова основа психології праці. Принципи та закони вищої нервової діяльності. Аналітико-синтетичний принцип вищої нервової діяльності. Поняття про динамічний стереотип. Аферентний синтез та зворотна аферентація. Бадьорість та увага. Психічні процеси і функції в праці. Процеси чуттєвого пізнання у професійній діяльності. Психомоторика у професійній діяльності . Раціоналізація робочих рухів. Увага у професійній діяльності. Мислення у професійній діяльності. Емоційні стани і вольові процеси в регуляції професійної діяльності (емоційні стани, вольові процеси, мотиви діяльності, домінантні стани, тривога фрустрація, стрес).

Працездатність людини та закономірності її динаміки. Оцінка і динаміка працездатності спеціалістів: стадія впрацювання; стадія високої працездатності; стадія повної компенсації; стадія нестійкої компенсації; стадія прогресивного зниження продуктивності; стадія кінцевого пориву; стадія відновлення. Критерії оцінки працездатності. Психологічні стани, які зумовлюють 10 працездатність. Фактори і закономірності зміни працездатності. Організація контролю та прогноз працездатності спеціалістів. Методи вивчення динаміки пізнавальних процесів у професійній діяльності. Безпосередня короткочасна зорова пам'ять. Безпосередня короткочасна слухова пам'ять. Вивчення оперативної пам'ять. Оцінка зорової та слухової пам'яті. Методики вивчення якостей уваги. Коректурна проба з кільцями Ландольта.

Дослідження розподілу та переключення уваги за методикою розташування цифр. Коректурна проба Бурдона. Методики вивчення мислення. Вимірювання здібності до використання рахункових операцій.

активності процесу мислення. Оцінка продуктивності мислення. Оцінка здатності до логічного мислення.

Фізіологічні реакції організму людини на трудові навантаження та умови праці. Стомлення та перевтомлення. Нервово-психічна напруга. Гіподинамія та гіпокінезія. Депривація та монотонія. Вплив умов фізичного середовища на психічний стан людини під час роботи. Виробнича втома і заходи запобігання перевтоми працівників. Визначення та критерії стомлення та перевтомлення. Механізми стомлення. Перші ознаки перевтомлення. Схема ступенів перевтомлення. Фактори, які сприяють стомленню. Методи вивчення суб'єктивного стану. Оцінка та характеристика психофізіологічних якостей. Методика оцінки суб'єктивного стану «САН».

Закономірності активації психічних функцій у процесі праці. Оптимізація емоційного стану та психологічного клімату. Загально- організаційні заходи. Відпочинок та виконання робочого циклу. Фізична підготовка працівника. Раціональний режим праці та відпочинку в період виконання робочого циклу. Психофізіологічна суть монотонності та способи підвищення змістовності праці. Поняття про монотонію. Симптоми монотонії. Вплив монотонії на ефективність професійної діяльності. Фактори, які обмежують вплив монотонії. Науково-практичні аспекти проблеми монотонії. Монотонна діяльність і типологічні особливості. Методи корекції несприятливих функціональних станів. Методи профілактики несприятливих функціональних станів.

Адаптація та її значення в системі психофізіологічного забезпечення діяльності. Проблема адаптації людини. Особливості адаптації спеціалістів до умов виробничої діяльності.

Фактори, які впливають на рівень адаптації. Вплив зовнішніх і внутрішніх умов на процес адаптації. Динаміка процесу адаптації. Програма адаптаційного процесу.

Розвиток суб'єкта праці. Основні етапи розвитку суб'єкта праці. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності. Природні властивості індивіда. Індивідуально-психологічні властивості суб'єкта праці. Емоційно-вольові процеси у регуляції професійної діяльності. Мотивація трудової діяльності. Статеві-вікова мінливість суб'єкта праці.

Психічні особливості особистості, їх розвиток і прояви у професійній діяльності.

Особистісні особливості передумови професійної компетентності. Суб'єктивна установка продуктивності праці й задоволеність працею. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності. Проблема розвитку професійної самосвідомості. Проблема суб'єктивної значимості, задоволеності працею і трудової мотивації. Кризи професійного становлення. Проблеми професійних деструкцій і психічного вигорання. Акмеологічний підхід у дослідженні розвитку професіонала. Класифікація та структура мотивів. Зовнішні та внутрішні мотиви праці. Психологічні проблеми трансформування мотивів у процесі професійної переорієнтації працівників. Методи дослідження мотивів. Мотиваційні тренінги.

Комунікативні процеси в структурі професійної діяльності.

Функціональні стани працівника.

Проблеми стресу і дистрес у праці. Виробничий конфлікт. Структура виробничого конфлікту. Фактори виникнення і розвитку конфліктів. Типи конфліктних особистостей. Способи управління виробничим конфліктом. Дискусійні методи (групова дискусія, розгляд казусів практики, аналіз ситуацій морального вибору). Ігрові методи (дидактичні і творчі ігри, ділові, управлінські ігри). Рольові ігри (навчання поведінці, ігрова психотерапія). Контргра. Сенситивний тренінг (тренування міжособистісної чутливості і сприймання себе як психофізіологічної єдності).

Здібності як фактор професійної діяльності. Задатки і здібності до праці. Здібності та інтелект. Загальні і спеціальні здібності. Особливості прояву технічних здібностей. Види здібностей.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Етапи історичного поступу психології.
2. Соціально-психологічна структура малої групи.
3. Увага: фізіологічні основи, види і властивості. Роль уваги у процесі діяльності.
4. Місце психології в системі наук. Види психологічних знань.
5. Номотетичний та ідеографічні підходи в психології: методологія та критерії порівняльного аналізу.
6. Характеристики процесів пам'яті.
7. Етапи та інститути соціалізації особистості.
8. Поняття про саморегуляцію особистості. Рівні саморегуляції особистості.
9. Теорія та її структура. Види наукових теорій.
10. Сучасні теоретико-методологічні напрями досліджень в психології.
11. Основні стратегії життєдіяльності особистості. Життєва активність особистості та її структура.
12. Поняття про соціальну групу в психології. Міжгрупові та внутрішньогрупові процеси.
13. Об'єкт і предмет психології.
14. Історичний розвиток психологічної науки.
15. Поняття про мнемічні процеси. Види та функції пам'яті. Умови підвищення ефективності пам'яті.
16. Поняття про особистість у психології. Теорії особистості.
17. Самооцінка в структурі особистості. Методи дослідження самооцінки.
18. Поняття та психологічна структура соціальної установки.
19. Функції психіки: пізнавальна, регулятивна, інструментальна.
20. Структурний підхід в психології особистості. Я-ідеальне та Я-реальне в структурі особистості.
21. Уява і творча діяльність людини. Категорія «образ» в психології. Прийоми створення образів уяви.
22. Система методів психологічного дослідження
23. Емоції і почуття. Почуття і особистість.
24. Бар'єри життєтворчості і особистісного зростання.
25. Теорія діяльності як методологічний підхід в психології.
26. Структура, функції та типи міжособистісних конфліктів.
27. Види психологічних знань.
28. Самоефективність в структурі особистості.
29. Природа і сутність поняття "воля". Вольові якості особистості і їх формування.
30. Компонентно-структурний аналіз Я-концепції особистості.
31. Захисні механізми психіки та їх значення для особистості.
32. Типи темпераменту і їх характеристики. Темперамент і характер.
33. Соціально-психологічні детермінанти становлення і розвитку особистості.

34. Експеримент як спеціальний метод емпіричного дослідження в психології.
35. Основні теоретико-методологічні проблеми психології як науки.
36. Категоріальний апарат психології. Основні фундаментальні категорії психологічної науки.
37. Психологічний зміст поняття "життєве самовизначення особистості".
38. Поняття про характер особистості. Умови формування характеру.
39. Активність і самореалізація особистості: етапи та форми.
40. Зовнішні фактори і внутрішні умови становлення і розвитку особистості.
41. Поняття про мотивацію. Теорії мотивації в психологічній науці.
42. Причинність та детермінізм як принципи наукового пояснення в психології.
43. Поняття про науку. Критерії науковості знання. Ознаки наукового методу.
44. Діяльність та її структура. Формування навичок і вмінь у діяльності. Психологічна характеристика основних видів діяльності.
45. Поняття про «Я-концепцію» особистості. Основні теоретичні підходи до її вивчення.
46. Етапи розвитку психіки.
47. Життєві позиції та стратегії розвитку особистості.
48. Самооцінка та рівень домагань особистості.
49. Визначення та типи великих груп у соціальній психології.
50. Етичний кодекс практичного психолога.
51. Загальна психологія як наука. Предмет і завдання загальної психології.
52. Задатки і здібності. Формування й розвиток здібностей.
53. Роль і місце середовища в становленні і розвитку особистості.
54. Біологічне і соціальне у структурі особистості. Методологічна проблема біологічного і соціального в розвитку особистості.
55. Механізми розвитку самосвідомості.
56. Особливості прикладних досліджень у соціальній психології. Сучасна проблематика наукового дослідження.
57. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
58. Індивідуальні особливості розумової діяльності.
59. Групова динаміка в соціальній групі: визначення, основні етапи та груподинамічні процеси
60. Роль спілкування в життєдіяльності особистості та міжособистісній взаємодії. Критерії ефективності спілкування.

Рекомендовані джерела

З дисципліни «Загальна психологія»

Базова

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.1. 382 с.
2. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. [текст] навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 388 с
3. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2017. 352 с.
4. Загальна психологія. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Підручник. К.: Каравела, 2019. 464 с
5. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2019. 272 с
7. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. К. Ліра–К.:, 2020. 564 с.
8. Павелків Р.В. Загальна психологія.. Підручник. К.: Кондор, 2013. 576 с.
9. Савчин М. Загальна психологія. 3-тє видання.К.: ВЦ«Академія», 2020. 344 с.
10. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 296 с

З дисципліни «Педагогічна психологія»

1. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник для
2. ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 111 с.
3. Вікова та педагогічна психологія [Текст] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Просвіта, 2019. 416 с.
4. Кутіщенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-е вид. : Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 128 с.
5. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. К: Каравела, 2017. 400 с.
6. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Паська О. В. Вікова психологія : Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 376 с.
7. Токарева Н. М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник / Н. М. Токарева. Кривий Ріг, 2013. 156 с
8. Потапчук Л. В., Кордунова Н. О. Вікова, педагогічна та спеціальна психологія : метод. рек. до практичних занять. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 48 с

З дисципліни «Психофізіологія»

1. Горго Ю. П. Психофізіологія (прикладні аспекти): [навч. посіб.] К. : МАУП, 2019. 128 с.
2. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с.
3. Легендзевич Г. Я., Закалик Г. М. Порівняльна психологія та психофізіологія. Львів: Львівська політехніка, 2021. 216 с
4. Психологічні особливості віддалених наслідків стресогенних впливів: Монографія / за ред. М.С. Корольчука. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014.
5. Психофізіологічне забезпечення професійного самоздійснення фахівця в умовах соціально-економічних перетворень : монографія [Електронний ресурс] / О.М. Кокун, В.В. Клименко, О.М. Корніяка, [та ін.] ; за ред. О.М. Кокуна. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. 298 с. Режим доступу: [http://lib.iitta.gov.ua/712848ISBN 978-617-7745- 00-5](http://lib.iitta.gov.ua/712848ISBN%20978-617-7745-00-5)
6. Філімонов В. І. Фізіологія людини: підручник К. : ВСВ «Медицина», 2017. 776

З дисципліни «Соціальна психологія»

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
2. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
3. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність / Іван Данилюк, Антон Курапов, Ілья Ягіяєв. Київ: АртЕк, 2019. 432 с
4. Менегетті А. Психологія лідера. Київ: Видавництво НФ «Антонио Менегетті», 2019. 342 с
5. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с
6. Особистісні детермінанти еколого-орієнтованої життєдіяльності : монографія / Ю.М. Швалб, О.Л. Вернік, О.О. Вовчик-Блакитна, О.В. Рудоміно-Дусятська [та ін.]; за ред. Ю.М. Швалба. – К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. – 330 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/712888> ISBN978-966-97846-4-3
7. Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін: монографія [Електронний ресурс] / Н.Ю. Максимова, А.М. Грись, І.Ф. Манілов [та ін.]; за ред. Н. Ю. Максимової. – К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. – 272 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/712821> ISBN 978-966-97846-7-4
8. Психологічні технології самодетермінації розвитку особистості: монографія / Л.З. Сердюк, І.В. Данилюк, В.В. Турбан [та ін.] ; за ред. Л.З. Сердюк. – К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 192 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/712878> ISBN978-966-97846- 8-1
9. Соціальна психологія в Україні : довідник / за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Талком, 2019. 324 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с
11. Соціально-психологічне забезпечення економічної соціалізації молоді: монографія / Н.М. Дембицька, І.К. Зубіашвілі, О.В. Лавренко, Т.І. Мельничук; за ред. Н.М. Дембицька. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. 346 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/712474> ISBN978- 966-97846-0-5

З дисципліни «Клінічна психологія»

Нормативно-правові акти

1. Конвенція ООН про права інвалідів, ратифікована Законом України Ш767-УІ (1767-17) від 16.12.2009.
2. Конвенція 159 Міжнародної організації праці «Про професійну реабілітацію

та зайнятість інвалідів», ратифікована Законом України від 6 березня 2003 р. № 624-ІУ.

3. Рекомендації Міжнародної організації праці № 88 щодо професійного навчання дорослих, включаючи інвалідів, ухвалені 30 червня 1950 р. на 33-й сесії Генеральної конференції МОП у Женеві.

4. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 21, ст. 252 (із змінами і доповненнями).

5. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» від 06.10.05 № 2961/2005 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 2-3, ст.36 (із змінами і доповненнями)

6. Закон України «Про психіатричну допомогу» /Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000. - №19, ст.143 (із змінами і доповненнями)

7. Закон України «Про зайнятість населення». - Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/news/Novvny/Povidomlennva/65491.html/>.

Базова

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи клінічної психології. Д.: Вид-во: «Свідлер», 2017. 236 с
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.
3. Ніконенко Ю. П. Клінічна психологія: навчальний посібник. К.: КНТ, 2016. 369 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія /Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.; за заг. ред. С. Д. Максименка К., 2014.520 с
5. Мартинюк І. А. Патопсихологія. Практикум [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів]. К.: Каравела, 2017. 184 с.

З дисципліни «Диференціальна психологія»

Нормативно-правові акти

1. www.zakon.rada.gov.ua - Вся база "Загальне законодавство" Верховної Ради України.

Базова

1. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 284 с..
2. Перепелюк Т. Д. Диференційна психологія: Семінарськопрактичні заняття. Умань, 2012. 20 с.
3. Чеканська О.А. Диференційна психологія. Кам'янецьПодільський : Медобори-2006, 2016. 210 с
4. Перцептивно-мисленнєві стратегії творчого конструювання інформаційних систем у навчальній та трудовій діяльності : монографія [Електронний ресурс] / В. О. Моляко, Ю. А. Гулько, Н. А. Ваганова [та ін.]; за ред. В. О. Моляко. – К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 194 с. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/712092/ISBN_978-966-97846-1-2
5. Розвиток суб'єктної активності дорослих у віртуальному просторі: монографія / [Електронний ресурс] М.Л. Смульсон, П.П. Дітюк, І.Г. Коваленко-Кобилянська, Д.С. Мещеряков, М.М. Назар [та ін.]; за ред. М. Л. Смульсон. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 180 с. - Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/712119ISBN_978-966-97846-3-6
6. Романовська Л. Ї., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Навч. посіб. Львів: «Новий Світ–2000», 2020. 236 с
7. Психологічні технології підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості : монографія / Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко [та ін.] ; за ред. Л. М. Карамушки [Електронний ресурс]. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 240 с. – Режим доступу

8. : [http://lib.iitta.gov.ua/712691/ISBN 978-966-97846-6-7](http://lib.iitta.gov.ua/712691/ISBN_978-966-97846-6-7)

З дисципліни «Психологія праці»

Базова

1. Березовська Л.І. Психологія діяльності у 2 кн. Кн. 1. Психологія праці як складова частина психології діяльності: Навчально – методичний посібник .І. Березовська, О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2015. 186 с
2. Манухіна С.Ю. Психологія праці К. 2015. 290 с.
3. Психологічні технології підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості : монографія / Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко [та ін.] ; за ред. Л. М. Карамушки [Електронний ресурс]. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 240 с.
4. Психологія праці у звичайних та екстремальних умовах: Навч. посіб. Укладачі: М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець та ін.: Тор.-екон. Ун-т, 2015. 652 с.
5. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» - 2-ге вид., перероб. і доп. / укладач О.С. Юрков. – Мукачево: МДУ, 2018 - 187 с.
6. Харченко Н. А., Парфенюк А.В. Образ Я майбутніх психологів: теоретико-емпіричний аналіз. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. 2019. Випуск 2. Київ. Ніжин. Видавець «ПП Лисенко М. М.». 2019. С.363 – 370
7. Юрков О.С. Психологія праці та інженерна психологія МДУ 2018. 187 с

З дисципліни «Юридична психологія»

Базова

1. Бобечко Н. Р., Жолнович І. В., Мазур М. Р. Юридична психологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (видання друге, доповнене і перероблене) / Н. Р. Бобечко, І. В. Жолнович, М. Р. Мазур. – Львів: Колір Про, 2018. 120 с.
2. Бочелюк В. Й. Юридична психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 336 с.
3. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : посіб. для підгот. до іспиту. Харків : Право, 2019. 192 с.
4. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навч.-метод. посіб. / за ред. В. М. Бесчастного. Київ : Дакор, 2019. 236 с.
5. Основи загальної та юридичної психології : навч. посіб. / Н. Р. Бобечко, І. І.
6. Когутич, В. П. Бойко, І. В. Жолнович, Н. П. Басва; ред.: В. Т. Нор; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Ін Юре, 2014. 279 с.
7. Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. Юридична психологія : підручник. 3-тє вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2019. 288 с

З дисципліни «Психодіагностика»

Нормативно-правові акти

1. www.zakon.rada.gov.ua - Вся база "Загальне законодавство" Верховної Ради України.

Базова

1. Баклицька О.П., Баклицький І.О., Сірко Р.І., Слободяник В.І. Психодіагностика. Психологічний практикум [Текст]: навч. посібн. Львів: СПОЛОМ, 2015. 464 с.
2. Бородулькіна Т.О. Діагностика емоційного компоненту образу професії (на

прикладі студентів-психологів) // Науковий часопис. Психологія. Збірник НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. - К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2007. - № 17 (41). - Част.ІІ. - С. 168 - 177.

3. Бородулькіна Т.О. Використання методу складання професіограми для діагностики та формування образу професії (на прикладі студентів-психологів та студентів-соціальних працівників) // Сучасні педагогічні технології і освітні системи ХХІ століття: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конф. (15-16 листопада 2007 р.). - Кіровоград: Вид-во КІРОЛ «Україна», 2007. - С. 7-15

4. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. - К.: Педагогічна думка, 2016. - 219 с.

5. Карамушка Л. М. Психологічні детермінанти розвитку організаційної культури : монографія / [Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко та ін.] ; за ред. Л. М. Карамушки. – К. : Педагогічна думка, 2015. – 288 с

6. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика. Навчальний посібник. ПП «Магнолія 2006», Київ, 2021, 224 с.

7. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с

З дисципліни «Психологія управління»

Базова

1. Бакаленко О.А. Психологія управління. Навчальний посібник. Харків, 2020. 120 с.

2. Гура О.І. Психологія управління соціальною організацією: навчальний посібник / О.І. Гура, Т.Є. Гура -2-ге доп. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015 – 212с.

3. Короткий конспект лекцій з дисципліни «Психологія управління і конфліктологія» для підготовки студентів за спеціальністю Менеджмент організацій і адміністрування / Т.І. Балановська, Гоголя О.П., Новак О.В. та ін. К.: НУБіП України, 2013. 170 с.

4. Психологічні технології підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості : монографія / Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко [та ін.] ; за ред. Л. М. Карамушки [Електронний ресурс]. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 240 с.

5. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця, 2016. – 150 с.

З дисципліни «Основи психологічного консультування»

Базова

1. Азарнова А.Н. Психологическое консультирование: базовые приемы и техники / А.Н.Азарнова. - Ростов н/Д.:Феникс, 2013. - 317 с.

2. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика . Учеб. пособие/ А.Ф. Бондаренко. - К. : Освіта України, 2007. - 332 с.

3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. В. Васьківська. — 2-е вид. - Київ: Ніка-Центр, 2011. - 423 с.

4. Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів: Технологія ведення консультативного діалогу: навч. посібник / С.В. Васьківська. - К. : Главник, 2006. - 128 с.

5. Кочюнас Р. Психологическое консультирование. Групповая психотерапия:

Учеб.посібник. - 7-е изд. / Р. Кочюнас - М. : Академический проект, 2010. -

463 с.

6. Малкина-Пых И.Г. Справочник практического психолога / И.Г. Малкина-Пых - М.: Эксмо, 2005. - 781 с.

7. Меновщиков В.Ю. Введение в психологическое консультирование / В.Ю.Меновщиков. - М. : Смысл, 2004. - 109 с.

8. Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования / Р. Нельсон-Джоунс. - СПб. : Питер, 2001. - 464 с.

9. Основи психолого-управлінського консультивання: навч. посібник. / За ред. Л.М.Карамушки. - К. : МАУП, 2002. - 135 с.

10.Пэрри Г. Как справиться с кризисом / Г.Пэрри; пер. с англ. - М. : Педагогика-пресс, 1995. - 273 с.

З дисципліни «Профорієнтація та профвідбір»

Базова

1. Бартхашвілі І.І., Ворона М.П., Старіков І.М. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення. - Миколаїв: Атол, 2006. - 224 с.

2. Бобров В.А. Психология профессиональной пригодности. Учебное пособие для вузов. - М. : ПЕРСЭ, 2001.

3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов. - СПб. : Питер, 2005. - 351 с.

4. Вітковська О.І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації. - К. : Наук. світ, 2001. - С. 64-74.

5. Ворона М.П. Допомогаємо молоді самовизначатись // Фортуна. - Миколаїв. - 2006. травень, № 4.

6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - Київ: Либідь, 1997. - 376 с.

7. Гончарова Н.О. Основи вибору професії: консультативний тренінг / За ред. В.Ф.Моргуна. - Полтава: АСМІ, 2007. - 48 с.

8. Готовність учня до профільного навчання // Упоряд.: В.Рибалка / За заг. ред. С.Максименка, О.Главник. - К. : Мікрос - СВС, 2003. - 112 с

9. Грабська О.І. Профорієнтаційна робота зі школярами у гімназії // Рідна школа. - 2004. - №10. - С 16-17.

10.Григораш О. Структура визначення профільності навчання і довузівська підготовка в Херсонському обласному ліцеї // Імідж сучасного педагога. - 2001. - № 6. - С 62-63.